

pojavijo problemi pri določanju samičk in mladostnih osebkov, vendar so nam vsaj pri ujetih živalih v pomoč razlike v ožiljenosti kril. Ko smo že pri krilih naj omenim, da so krila ujetih osebkov že precej poškodovana, kar dodatno potrjuje domnevo, da so bile živali stare vsaj dva ali tri tedne. Po vsej verjetnosti so na krilih fronte priletele k nam iz južnejših krajev nekje v prvi polovici aprila. Vredno je omeniti, da je pričujoče opazovanje eno najzgodnejših zabeleženih pojavljanj afriškega minljivca v srednji Evropi. Leta 1995, ki je vsled masovne invazije konec maja in v začetku junija postreglo s pravo eksplozijo opazovanj, so bili prvi preobraženi osebki in levi najdeni konec avgusta in v septembru (BURBACH & WINTERHOLLER, 1997; 1998). Vsaj na Medvedcah bi bilo ob ugodnih vremenskih razmerah pričakovati preobrazbo nove generacije že v juliju. Zanimivo je tudi, da kljub dokaj intenzivnemu delu v maju in juniju "spomladanske generacije" afriškega minljivca doslej v Sloveniji nismo opazili, tako da so bile maloštevilne poletne najdbe ličink in levov (PIRNAT, 1997; ŠALAMUN et al., 1997; BEDJANIČ, 1999) vedno zavite v tenčico skrivnosti. Intenzivno terensko delo na zadrževalniku Medvedce v juliju in avgustu bi lahko prineslo odgovor na prenekatero vprašanje.

(Matjaž Bedjanič, Fram 117/a, 2313 Fram, e-mail: matjaz.bedjanic@guest.arnes.si)

ZGODNJI TRSNIČAR *Brachytron pratense*

Tekom enega številnih terenskih dni, ki sem jih doslej užil na Upravi RS za varstvo narave sem zabeležil tudi zanimivo odonatološko opazovanje. Dne 19-IV-2000 se je na naravoslovni ekskurziji v Belo krajino zbral sam cvet slovenskega naravovarstva in tekom poobednega počitka ob reki Kolpi, 300m JZ od vasi Damelj (Atlas Slovenije str. 221 b2), me je ostro ornitološko oko kolega Andreja Hudoklina opozorilo na kačjega pastirja, ki je lovil drobne žuželke prav na sredi reke. Zgodnji datum mi je takoj vzbudil sum na afriškega minljivca *Hemianax ephippiger*, vendar pa zaradi precejšnje razdalje v determinacijo nisem bil povsem prepričan. Pa ne mine nekaj minut, ko lastnik vaše gostilne od nekje privleče kanu, ki ga po začetnem obotavljanju s kolegom Markom Jakovcem na moje veselje vendarle zapopadeva. K sreči je kačji pastir še vztrajal v svojem popoldanskem spreletavanju nad reko in bližnji pogled je razkril, da je skrivnostni krilatec dejansko mladostni osebek zgodnjega trsničarja *Brachytron pratense*. Seveda me je tudi ta najdba zelo razveselila, saj zgodnji trsničar doslej na slovenski ter hrvaški strani reke Kolpe še ni bil zabeležen (KOTARAC et al., 1995; 1997; BEDJANIČ et al. 1997). Seveda se dotična žival ni razvila v sami reki, ampak v katerem od dobro zaraščenih ribnikov, mlak ali kanalov širše okolice. Kljub bližnjemu srečanju na sami mejni črti, ki teče tukaj prav po sredi Kolpe, nisem uspel preveriti

potnega lista zgodnjega trsničarja, tako da je ugibanje o njegovem državljanstvu povsem brezpredmetno. Navsezadnje tudi zato, ker tvori širše območje ob reki Kolpi naravno geografsko celoto, ki je vsaj v odonatološkem smislu državna meja pač ne more razdeliti. Še to: vrstni pridevek našega trsničarja se je tokrat dokazal v pravem pomenu besede. Po doslej znanih podatkih (KOTARAC, 1997) gre namreč za najzgodnejše opazovanje odraslega zgodnjega trsničarja v Sloveniji.

(Matjaž Bedjanič, Fram 117/a, 2313 Fram, e-mail: matjaz.bedjanic@guest.arnes.si)

RUMENI KAMENJAK *Sympetrum flaveolum*

Med terenskim delom v Žejni dolini nad Hotedrščo (Atlas Slovenije str. 144 a1, b1) si je dne 13-VII-1999 največ pozornosti prislužila barjanska deva *Aeshna juncea*. Vendar pa je med opazovanjem teritorialnega preletanja samčkov te vrste nad mlako na povirnem travniku na južnem delu doline postal za trenutek zanimivejši še dokaj mlad in bleščeč zrel samček kamenjaka, ki je pritegnil pozornost zaradi večje obarvanosti kril. Natančnejši pogled je razkril rumenega kamenjaka *Sympetrum flaveolum*. Vrsta je po *Rdečem seznamu kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije* (KOTARAC, 1997) pri nas kritično ogrožena, saj je doslej znanih komaj nekaj čez deset najdišč. Večinoma so bili opaženi le posamezni osebki, le na Cerknškem jezeru je bila prav tako julija 1999 opazovana številčnejša populacija (T. Brockhaus, neobjavljeni podatki). Sodeč po literaturi, ustrezajo rumenemu kamenjaku plitve pregrete stoječe vode z večjim nihanjem vodne gladine. Prav tako ga označujejo kot izrazitega migranta, zaradi česar je možnost, da se je opaženi samček razvil v kateri od majhnih luž na travniku toliko manjša. Zato pa je raznolika struktura travnika z povirjem, potočkom, nekaj manjšimi lužami ter eno večjo in globljo mlako omogočala razvoj že omenjeni barjanski devi *Aeshna juncea* in povirnemu studenčarju *Cordulegaster bidentata*, ki sta v *Rdečem seznamu* oba opredeljena kot ranljivi vrsti, ter sinjemu modraču *Orthetrum brunneum* in malemu modraču *O. coerulescens*. Poleg omenjenih vrst sem opazil še ranega plamenca *Pyrrhosoma nymphula*, travniškega škratca *Coenagrion puella*, bledega kresničarja *Ischnura pumilio*, višnjevo devo *Aeshna affinis* in rjavo devo *A. grandis*, bledega peščenca *Onychogomphus forcipatus* ter pegastega lesketnika *Somatochlora flavomaculata*.

(Ali Šalamun, CKFF, Zemljemerska 10, 1000 Ljubljana, e-mail: ali.salamun@ckff.si)

STASITI KAMENJAK *Sympetrum depressiusculum*

Ob jesenskem ogledu opuščenega glinokopa pri Mengšu (Atlas Slovenije str. 107 a3) je med maloštevilnimi vrstami, ki so se dne 22-IX-1999 še zadrževale